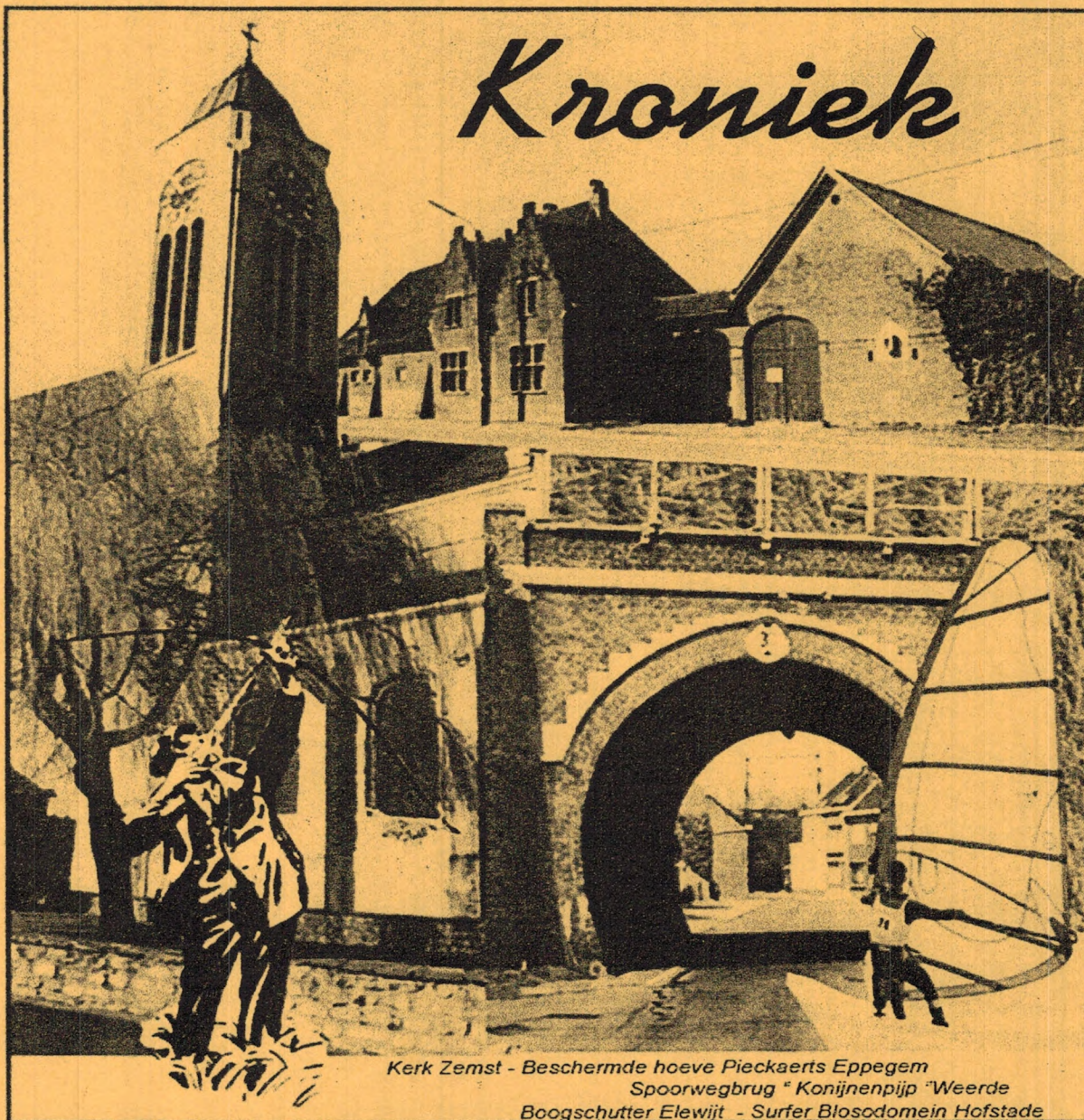

BELGIË-BELGIQUE
P.B. 1980 ZEMST
2/3006
AfgiftekantoorZEMST

Semse

Kroniek

Kerk Zemst - Beschermede hoeve Pieckaerts Epegeun
Spoorwegbrug "Konijnenpijp" Weerde
Boogschutter Elewijt - Surfer Blossodomein Hofstade

Tijdschrift - 20 ste jaargang 2004

Nr. 1

Prijs: € = 3.00 - met port = € 3,50

Verantwoordelijke uitgever: Heemkundige Kring "de Semse" - p/a C. Vanderbeken Vredelaan 48 -1982 Weerde - Zemst

IVECO

Garage Verstraeten

Brusselsesteenweg 185

1980 Eppegem Zemst

Tel: 015/61.28.61 of 015/61.11.04

Fax: 015/61.60.16

Tankstation SHELL
Brusselsestwg 197
Tanken 24/24
SMEERMIDDELEN

BETON VAN DIJCK

AFSLUITINGEN
SIEBSTRATING
BOUWMATERIALEN
GRONDWERKEN
CONTAINERS
KLINKERS &
TEGELS

Tel: 015 - 61.13.49

Tervuursesteenweg 63 1820 Perk (Steenokkerzeel)

Fax : 015 - 62.09.43 Reg. Nr. 04.10 11

Sierschouwen
Stijlschouwen
Inbouwhaarden
Inbouw-cassetten

"Nieuw adres vanaf
September 2004"

Tel: 02/75.15.014

Fax: 02/75.15.015

Industrieterrein 57 Hogebeuzen
1980 Eppegem - Zemst

GARAGE ROEKENS

Concessiehouder **NISSAN**

Carrosserie - Eppegemsesteenweg 28

1982 Elewijt - Zemst Tel: 015 - 61.13.88

Tuinaanleg Parmentier BVBA

Ontwerp - Aanleg - Onderhoud

Vekestraat 3 - 1982 Elewijt

Telefoon: (015) 61 25 17 - (015)62 17 65 - Fax: (015) 61 52 27

TUINEN & INDUSTRIETERREINEN

VASTGOEDBURO Norbert VAN EYKEN

Tel 015 62 11 42 - email: era@vaneyken.be

Website : www.vaneyken.be

Colofon

"de Semse Kroniek" driemaandelijks tijdschrift
20ste jaargang Nummer 1. maand: maart

Heemkundige kring "de Semse" vereniging zonder
winstgevend doel. Ongericht in juni 1985
Identificatienr. 23403/86 * Kon. bibliotheek/wettelijk depot: nr. 27982

Heemhuis "de Semse"

Schoolstraat 13/1 1980 ZEMST
Secretariaat: Vredelaan 48 B. 1982 Zemst (Weerde)
Tel / Fax : 00.32. (0)15- 62.07.40
@mail: colette.vanderbeken@pandora.be
Internet: *wordt aangepast*
Bankrekening: 001-2183660-72

Bestuur: Mannaerts Fons voorzitter
Vanderbeken Colette secretaris/penningmeester
Floridor Staf vice-voorzitter
Deboeck Elisa familiekunde
De Blander Walter lid
De Broeck Rogier lid
Vermeulen Marie-Louise lid
Vandermeiren André lid
Van Relegem Louis lid

Redactie / Coördinatie : Vanderbeken Colette
Bert Kennis.

Fotografie: Fons Mannaerts

Indien u reeds lid bent, bedankt voor het vertrouwen.
Je kunt lid worden door uw bijdrage te storten op de
bankrekening: 001-2183660-72

2004 Lidmaatschap	€ 20,00
Steunend lid	€ 30,00
Beschermend lid	€ 40,00
Ere-lid	€ 50,00
Advertenties : Binnenblad :	€ 50,00
Buitenblad :	€ 60,00

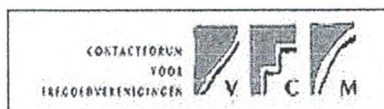
(Adverteerders ontvangen gratis "de Semse Kroniek")

Lidmaatschap geeft recht op: "*Semse Kronieken*"

12 maandelijks Nieuwsbrieven

Toegang tot voordrachten
Toegang tot tentoonstellingen
Toegang tot voordrachten
Tussenkomsst bij de uitstappen

Aangesloten bij:

Vlaams Centrum voor
Volkscultuur

Voorblad foto's : Mannaerts Fons

© hikenmorelleput@freeler.nl

Verantwoordelijke uitgever: de Semse C Vanderbeken D/ 2003/798/1

Woord vooraf:

In mei legt ieder vogel een ei, fluitekruid bloeit, de natuur begint te leven, nieuw leven ontstaat en een hoopvolle zomer komt er aan.

Na 2 jaar proefdraaien in ons nieuw onderkomen in de Schoolstraat te Zemst, waar sommige leden de vuurproef hebben doorstaan, van organiseren, komen we ongewild terecht in de nieuwe wetgevingen, die onze tijd en energie volledig opeisten.

En daarbij willen we niet nalaten al diegene waarop we beroep deden om als werkende leden toe te treden, hartelijk te danken. Nieuw bloed brengt nieuwe ideeën en nieuwe inzichten.

We hebben meters archief over de wetgeving staan, maar dan als heemkundig materiaal en 2004 brengt ons het jaar van nieuwe aanpassingen aan de wetgevingen betreffende de v.z.w.'s, zodat statuten moeten herschreven worden en aangepast.

Wat mag ? wat moet ? wat is er te lezen tussen de regels van de wetgeving ? De Raad van Bestuur heeft hierover verschillende malen moeten vergaderen en heeft een eerste aanpassing kunnen voorleggen aan een deskundige, waar we half mei aan de beurt zijn om onze statuten naar wettelijke normen te controleren.

Wie kan het anders vertellen ? Alles wordt duurder, we hebben al een paar gaatjes moeten bijknippen in de broekriem, nog harder en langer moeten werken om ons doel van heemkundige te bereiken.

Archieven beter toegankelijk te maken, vooral wat familiekunde betreft, maar ook andere aanpassingen zoals "de Semse Kroniek".

De agenda 2004 van de heemkring "de Semse" heeft nog heel wat in petto. De maandelijks Nieuwsbrief brengt u regelmatig hiervan op hoogte wat komen gaat. En hierbij willen we nogmaals beroep doen aan diegene die een @-mail adres hebben om dat zo vlug mogelijk door te mailen, dat zou in onze organisatie een grote steun zijn, om iedereen op tijd te kunnen verwittigen.

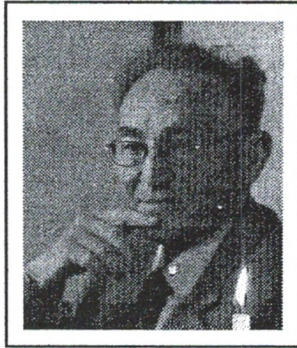
Zoals sommige geleerden op zoek gaan naar de roots van Julius Caesar, gaat onze heemkring langs Midden-Brabantse wegen op zoek naar de roots van "van Beethoven" en dit op 11 juli.

Op 8 augustus gaan we met deze resultaten van "van Beethoven" naar Bonn en omgeving.

We maken u wellicht nieuwsgierig, daarom neem deel aan de zoekactie, veel kennis zal u bijgebracht worden.

Andere projecten liggen nog in onze schuif en wie brengt nog ideeën aan ? wie wil zijn verhaal kwijt ? welk onderwerp heeft uw belangstelling ? Contacteer één van onze bestuursleden en we maken een afspraak.

Het bestuur.

Frans Maes

(18-11-1932 15-01-2004)

*Oprechte deelneming aan
Mevrouw Maes - Vanooteghem
En familie*

Leven
is heel even
Schepping zijn en kunnen geven
Leven
is, met al je zinnen
ieder keer opnieuw beginnen
Leven
is, een droom vergaren
glans aan gloed en warmte paren
Leven
is, een zee bevaren
binst de tocht de koers bevaren
Sterven
is verwerven
d' Eeuwigheid bij Schepper erven
André Goossens

Met veel fijne herinneringen denken we terug aan deze vriendelijke man, die steeds een woord van lof en aanmoediging had voor onze vereniging.

Amaat Van Eenaeme

Geboren te Zottegem
op 30 oktober 1934

overleden
te Jette 17 februari 2004

Amaat Van Eenaeme, secretaris van Davidsfonds Grimbergen en hoofdredacteur van de "Donjon" heeft onverwacht het heden voor het eeuwige verwisseld.

*We bieden zijn echtgenote en familie een innige
blijk van deelneming aan*

Ford Motor Company Conservation & Environmental Grants.

Op donderdag 5 februari 2004 werden voor de 21ste maal de "Conservation & Environmental Grants" - "Natuur, Cultureel Erfgoed, Technologiën voor milieu bescherming, jeugdprojecten" uitgereikt in het Ecohuis te Antwerpen.

Met de "Conservation Grants" steunt Ford interessante projecten die zich inzetten voor het behoud van milieu en cultuur. Hoe meer thema's aan bod komen, hoe beter. Wie een boeiend project indient, maakt kans op financiële steun van Ford. Alle verenigingen, scholen, particulieren, privé -en openbare instellingen kunnen projecten indienen.

De winnaars van de Ford 2003 Grants :

- * Catégorie Technologie - Nadine en Tarik Guenane-Jeanty - provincie Luxemburg
- * "La naissance de la fée électricité au Moulin de Villers-le-Loue"
- * Catégorie jeugd - KSA-VKSJ - Aalter (Oost-Vlaanderen)
- * "Aanleg van een speelbos"   * Catégorie Erfgoed - vzw De Roma (Antwerpen)
- * "De renovatie van de cinéma Roma"   * Catégorie natuur - CCN Vogelzang CBN - Brussel
- * "La revalorisation de la vallée dus Vogelzangbeek"

Colette Vanderbeken

Buurtwinkels.

Colette Vanderbeken

In de jaren vijftig hoefde men niet lang te zoeken naar eerder welke winkel, ze waren vlak om de hoek.

De buurtwinkels waren vaak klein en werden meestal beheerd door een echtpaar.

In de omgeving van ons huis waren een drietal kruideniers, een bakker, twee beenhouwers, terwijl er bakkers uit de naburige dorpen rond kwamen en de melkboer dagelijks aan huis kwam en melk met de liter verkocht.

De groentekar en de visboer kwamen een tot tweemaal in de week. Er waren een tweetal mannenkappers, wiens zijkamer van hun herberg dienst deed als kapperssalon. We kende ze allemaal.

Alles ging in een tas. De buurtwinkels hadden hun voordelen, maar ook hun nadelen dat je het boodschappenlijstje moest afwerken : beenhouwer, kruidenier, bakker. Want ze verkochten alleen wat in hun branche hoorde.

Het boodschappen duurde soms vrij lang omdat alles moest worden afgesneden, gewogen en ingepakt... en met de buurvrouwen werd ook al eens gepraat.

Bij de bakker werd geen brood gesneden met de broodmachine en er waren ook geen verschillende soorten, de bakkerin nam willekeurig het eerste beste brood uit de rekken. Koeken werden niet gebakken en alleen op zondag kon men pistolets en sandwiches en kramiek krijgen, meestal moest men het ook bestellen. De Hollandse kaas werd gesneden met een mes waarrond een fijn boterpapiertje zat, later kwam de handmachine.

Wanneer de kinderen om brood werden gestuurd, hadden meestal muizen aan het brood gezeten, de zijkanten werden onderweg met de vinger uit het brood geplukt.

Bij de groenteman werd niets ingepakt : de uien, appels, wortelen gingen in één tas. Daarom deed een stokoude afgedankte leren boodschappentas speciaal dienst voor de groentekar. Wat te klein was om los mee te geven, zoals spruitjes, boontjes, werd in een krant gewikkeld.

De visboer kwam meestal op vrijdagvoormiddag met verse vis (kabeljauw), rolmops, mosselen.

De mosselschelpen werden na het middagmaal naar de karsporen gebracht, ze werden daar uitgegoten, en paard en kar deed de rest.

In die kleine kruidenierswinkels was een beperkt assortiment : koffie, bitter (chicorei), rijst, vermicelli, suiker, Hollandse kaas, stinkende kaas (lag onder een glazen stolp), ook eieren, ze werden in een papieren zakje gedaan met als resultaat, dat menig ei met gebroken schaal thuis werd gebracht.

De suiker, rijst, koffie werd opgeslagen in houten bakken met deksel en moest afgewogen worden.

Sik, sigaren, tabak, sigaretten hadden een speciale plaats in een kastje de winkel voor de geur.

Voor hoeden, brei -en borduurspullen en ook kleding gingen we naar Mechelen. Daar waren grote kledingzaken en veel schoenwinkels.

De mode in de vijftiger jaren wisselde van de A-lijn en H-lijn, de wijde -strakke of klokrok. Bij ons in het dorp was er wel een herenkleermaker, voor de heren wisselde de mode minder snel.

Bij de begrafenissen waren alle familieleden in diepzwart gehuld. De burens en de vrienden droegen meestal zwart, grijs of donkere kleuren uit respect voor de overledene. De jeugd droeg een rouwband rond de arm of op revers van de jas. Ook voor rouwkleding gingen we naar Mechelen, daar waren winkels die gespecialiseerd waren in rouw artikelen.

Bij de trouwpartij droeg de bruid meestal wit en de bruidegom jacquet, smoking of een klassiek blauw kostuum. In de bruidstoet waren de vrouwen in het lang en de mannen in een kostuum aangepast aan de kleding van de bruidegom.

Panty's bestonden nog niet en nylonkousen, met of zonder naad, in bruinschakeringen, waren duur en werden met zorg behandeld want bij het aantrekken waren de ladders onvermijdelijk. In Brussel waren stalletjes waar men de kousen kon afgeven en waar dames de ladders in de nylonkousen ophaalden.

De kapotte kousen werden over een glazen been geschoven om de prijs volgens de breedte en de lengte van de ladder te bepalen.

In de gebreide kniekousen van de jongens en de meisjes zat elastiek, deze rekte gemakkelijk uit en dan zakte de kousen af. Men maakte dan een brede elastiekband en men had geen afzakkende kousen meer.

Omdat de menskracht niet duur was, was er een komen en gaan van lieden aan de deur. De melkboer, de bakker, de visboer, de groenteverkoper, mensen met kammen, potloden, dweilen, garen, stopnaalden, knopen en andere artikelen, de vodenboer, de kolenboer, de vertinner. Bij ons kwam een vrouw uit de Hansewijkenhoek te Mechelen "mie sajat" ze leurre per fiets met lingerie, sponshandoeken, keukenhandoeken, lakens allemaal samengebonden in een groot zeil, zelfs dekens hingen over haar stuur.

Het bleef niet zo. De situatie veranderde snel. Eind zestiger jaren bestonden er geen handkarren, lopers en loonzakjes meer. Alles moest via de bank gaan, de kneuterigheid was weg, het computertijdperk deed zijn intrede, maar de onschuld en de veiligheid waren verdwenen.

De vrouwen die het hier voor het zeggen hadden.

Colette Vanderbeken
maart 2004

Maria van Bourgondië, 1477/1482.

Geboren te Brussel in 1457 als enige dochter van Karel de Stoute, hertog van Bourgondië. Totaal onvoorbereid moet de twintigjarige Marie in 1477 haar gesneuvelde vader, Karel de Stoute, hertog van Bourgondië, opvolgen.

We zijn 11 februari 1477, de Staten-Generaal hebben in Gent, Maria van Bourgondië een gemeenschappelijk handvest voor alle Nederlandse provincies doen ondertekenen.

Het parlement van Mechelen, het hoogste gerechtshof dat werd ingesteld door Karel de Stoute in 1473, werd vervangen door de Grote Raad en bestond uit vertegenwoordigers van alle provincies.

Op 18 juli 1477 werd het politiek huwelijkscontract met Maximiliaan van Oostenrijk ondertekend in maart 1482 tijdens een valkenjacht verongelukt de hertogin, ze wordt in de Brugse Onze-Lieve-vrouwkerk begraven.

Maria van Bourgondië 1477/1482

Margaretha van Oostenrijk, 1506/1515 en 1517/1530.

Geboren in 1480 als dochter keizer Maximiliaan I en Maria van Bourgondië, ze huwde met Filibert de Schone, hertog van Savoie.

De Staten-Generaal kiezen keizer Maximiliaan van Oostenrijk tot regent van zijn kleinzoon Karel van Luxemburg. Op 10 November 1506 werd ze benoemd als plaatsvervangende landvoogdes van de Nederlanden. Margaretha van Oostenrijk houdt er in Mechelen een schitterende hofhouding op na. Ze bestuurt onze streken via drie raden : de Raad van State, de Geheime Raad en de Raad van Financiën. Op 1 december 1532 stierf Margaretha van Oostenrijk, schrijfster, dichteres en regentes van de Nederlanden.

Margareta van Oostenrijk 1506/1515 en 1517/1530

Maria van Hongarije, 1530/1555.

Op 1 december 1530 volgt Maria van Hongarije, zuster van Keizer Karel de overleden Margaretha van Oostenrijk als landvoogdes der Nederlanden op. Ze werd geboren te Brussel op 15 september 1505, op 25 jarige ouderdom was ze reeds weduwe, koning Louis II van Hongarije was gevallen op het slagveld van Mohacz. Bekommerd om de eenheid van de Nederlanden, die men steeds omschrijft als de Bourgondische kreits of de Leo Belgicus (deze wordt op de landkaarten voorgesteld als een leeuw die de grenzen van het land omvat). In 1545 zijn de vijandelijkheden tussen Frankrijk en de Nederlanden bezegeld in het verdrag van Crépy. Ze installeerde zich te Brussel in het paleis van de hertogen. Ze stichtte de stad Mariembourg en bouwde kastelen te Mariemont en Binche tussen 1546 en 1549.

Maria van Hongarije 1531/1555

Margaretha van Parma, 1559/1567.

Hertogin van Florentië en van Parma, natuurlijke dochter van Keizer Karel en van Jeanne van der Gheynst uit Nukerke. Ze huwde met Alexander de Medicis, hertog van Florentië en in 1536 met Octaaf de Farnese, hertog van Parma.

In de zomer van 1559 wordt Margaretha van Parma als landvoogdes der Nederlanden aangesteld in plaats van Emanuel van Savoye. In haar taak wordt ze bijgestaan door Antoine Perronet de Granvelle, bisschop van Atrecht. Hij wordt tot aartsbisschop en kardinaal van Mechelen benoemd. Handige en opportunistische politicus, wordt zijn macht te groot en in 1564 wordt hij door Filips II terug naar Spanje geroepen. De calvinisten vergroten hun aanhang en in 1566 komt het tot een beeldenstorm, waarbij massaal kerken en kloosters worden vernield. Filips II stuurt de hertog van Alva om de oproer te temmen, Margaretha treed af. Op 26 juli 1580 komt ze nog even terug om enkele taken te vervullen. Ze sterft in 1586.

Margareta van Parma 1559/1567

Isabelle-Claire-Eugenie van Spanje, 1598/1633.

Ze werd geboren in 1566 als dochter van Philippe II, koning van Spanje, en van Elisabeth van Frankrijk. Ze huwde met Albrecht, aartshertog van Oostenrijk, zesde zoon van keizer Maximiliaan II. Hij was kloosterling en hij kreeg de ontheffing van het Vaticaan. Op 22 augustus 1598 neemt hij de Nederlanden in bezit in naam van zijn echtgenote Isabella. Door hun "eeuwig edict" van 1611 brengen ze orde in de administratie, de geestelijkheid worden verplicht registers aan te leggen van dopen, huwelijken en overlijden, de familienamen worden vastgelegd.

Na de dood van Albrecht in 1621 regeerde aartshertogin Isabella nog gedurende twaalf jaar als landvoogdes, tot aan haar dood in 1633. Ze werd begraven in de Sint-Goedelekerk te Brussel.

Isabella -Claire- Eugnie van Spanje 1598/1633

Maria Theresia van Oostenrijk, 1740/1780.

Veertig jaar heerste Maria-Theresia over Vlaanderen. De tijd van de oorlogen was voorbij, eindelijk rust, tenminste een langere periode van vrede. Onder de leiding van gouverneur Karel van Lorreinen worden nieuwe wegen aangelegd, vaarten gegraven en uitgestrekte bossen en heidevelden ontgonnen.

Marie Theresia geboren in 1717 als dochter van Keizer Karel VI, huwde in 1736 met Karel van Lorreinen. Haar vader stelde haar aan als zijn opvolgster door de akte "Pragmatieke Sanctie" vermits er geen mannelijke erfgenamen waren. Op 20 oktober 1740, ze is dan 24 jaar wordt ze erkend als hoofd van de Oostenrijkse monarchie. Ze overleed in 1780.

Haar zoon Joseph II werd reeds in 1765 tot keizer gekroond.

Maria Theresia van Oostenrijk met haar zoon Joseph

Wouter, pastoor van Zemst.

Wouter, pastoor van Zemst, geeft talrijke schenkingen aan personen en geestelijke instellingen, aan de broeders van het Huis der Duitsers te Massemen zijn grond naast dit huis gelegen.

A. Archief van de Commissie van Openbare Onderstand te Mechelen, nr 2560.

Oorspronkelijke oorkonde op perkament, br 260, h. 166 - 172mm

Op de rug : 1. XIIc LII (XIVde eeuw) E.

Testament werd gepubliceerd in A.Jamees (RA). De Oorkonden van Pitsenburg, Commanderie van de Duitse Ridderorde te Mechelen (1190/1794) deel I, blz. 81, akte 97. 1282 november 6.

Het weze kond aan allen¹ die dit geschrift onder ogen zullen krijgen dat ik Wouter, voorheen pastoor van Zemst, wensend in mijn zielenheil te voorzien, bij mijn volle verstand en tot vergeving van mijn zonden, aan het Gasthuis van Mechelen 15 Leuvense pond schonk als onbezwaarde schenking en het door mij gekocht huis met erf gelegen tegenover de Oliveten in de Keizerstraat, met bovendien mijn vaatwerk.

Mijn dochter Margriet schonk ik 100 stuivers², de Sint-Pieterskerk te Zemst 20 stuivers, voor mijn jaargetijde schonk ik alle broeders van de Sint-Romboutskerk 20 stuivers, als jaarlijks te ontvangen renten. Willem van Heist, pastoor, 20 stuivers, Johannes de kapelaan, Cervus genaamd³, 10 stuivers. Voor de zieke Begijnen, 10 stuivers.

Voor de priesters van de Heilige Nicolaas⁴, 10 stuivers, voor het leprozenhuis, 10 stuivers.

Voor Hildegardis, 15 stuivers. Ik heb bepaald dat die schenking⁵ kan opgenomen worden bij de heren van Camer⁶

van de 31 pond die er mijnentwege bewaard worden.

¹"universi" betekent "allen", behorend tot een gemeenschap. Wellicht dient gelzen : "universi Christi fideles" {allen die in Christus gelove}.

²"Solidus" vertaald door "stuiver". Na diverse munthervormingen onder Constantijn de Grote en later onder de Karolingers was de verhouding op een bepaald moment in de M.E.: 1 libra (pond) = 20 solidi.

³De Hert.

⁴(kerk?)

⁵Elemosina (van Grieks)

⁶Letterlijk: bij die (mannelijk in het Latijn) van Camera (Kamerijk?). Opgemerkt dient te worden dat Wouter het "convent" van "Camera" vermeldt en niet de Bisschop van Kamerrijk zoals in de meeste akten uit dezelfde periode. Ter Kameren bij Elesene was een vrouwenabdij. Wouter heeft het in de tweede keer echter over de "die" ("illos" mannelijk meervoud in het Latijn) van Camera. Zou het een verkeerde transcriptie van "illas" (vrouwelijk meervoud kunnen zijn?).

Ik schonk tevens mijn dochter Margaretha, vernoemd, 10 pond Leuvens, mijn dochter Juliana, 8 pond, mijn dochter Katerina, 8 pond en op dezelfde wijze mijn dochter Hildegard, 3 pond. Ik heb bepaald dat deze schenking verkregen kan worden uit mijn vermogen en erfgoed gelegen in de Keizerstraat.

Bovendien schonk ik mijn dochters Elisabeth en Ida een rente van 20 pond, die genoemde dochters zolang zij leven in hun bezit zullen houden. Na hun dood echter zal deze rente of de genoemde 20 pond aan het bovengenoemde gasthuis overgedragen worden.

Ik schonk eveneens mijn grond naast het huis te Massemen⁷

Ik schonk ook 40 stuivers om een kruisgelofte⁸ af te kopen en aan de Minderbroeders te Mechelen 30 stuivers, bedrag dat te verkrijgen is bij de proost van Sint-Geertrui te Leuven en zulks van de vier pond die er van mijntwege worden bewaard.

Verder schonk ik de plebaan van Mechelen, 5 stuivers, aan Wouter de opzichter, 5 stuivers, de kapelannen van Sint-Rombouts, 10 stuivers.

Zoals bij de priesterwijding mijn geoorloofde wens was, (heb ik) wordt het eigendomsrecht formeel overgedragen aan de heer Willem van Heist en Johannes Cervus, pastoors, die ik als mijn testamentuitvoerders heb aangesteld, met het verzoek als deze regelingen en al wat bij uiterste wil nog niet nagelaten zou zijn, in vertrouwen en nauwgezet uit te voeren.

Omdat de uitvoering van mijn testament dat voornoemde heren toevertrouwd werd, nu eenmaal niet door een bepaling van een vorig testament zou belemmerd worden, heb ik genoemd dat het beter was het testament dat ik met de heren van Camer heb opgesteld, te vernieuwen.

Omdat bovengenoemd testament in de toekomst door niemand zou kunnen worden aangevochten, heb ik het uiteraard laten bekrachtigen met het zegel van de eerbiedwaardige heren Meester Boudewijn van Belifort, kanunnik te Mechelen, en Geraard, plebaan in dezelfde stad, en W. van Siger van Berbelgem en Boudewijn, genoemd Bulem, schepenen van Mechelen.

Gedaan in het jaar des Heren 1252, de vierde werkdag na het feest van Allerheiligen.

P.L.

Alle auteurs zijn verantwoordelijk voor hun teksten

⁷Voormalige gemeente, thans Wetteren (Oost-Vlaanderen)

⁸Kruisgelofte = (hist-Van Dale)) Geloofte om een kruistocht te doen.

Colloquim van 27 en 28 januari 2004 te Alden Basin.

De landcommanderij Alden Biesen
 Het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap
 Het informatiebureau van het Europees Parlement te Brussel
 De Euroregio Maas-Rijn
 De Stichting Christenen voor Europa vzw
 en een delegatie van de waarnemers in het Europees Parlement van de 10 kandidaatlanden.

Colette Vanderbeken
 januari 2004

Van vijftien naar vijf en twintig landen in de Europese Unie.

In het verdrag van Rome van 1957 staat dat het Europees Parlement "*de volkeren vertegenwoordigt van de staten die in de Europese Gemeenschap zijn verenigd*". Vandaag de dag zijn zo'n 375 Europeanen uit 15 landen via hun afgevaardigden in het Europees Parlement betrokken bij de opbouw van Europa.

De Verdragen van Maastricht (1992) en Amsterdam (1997) hebben het Europees Parlement veranderd in een echte wetgevende vergadering die bevoegdheden uitoefent welke te vergelijken zijn met die van de nationale parlementen: zo stelt het thans de meeste van de "*Europese*" wetten samen met de Raad van Ministers vast.

De uitbreidingen op een rijtje:

In 1957 werd de toenmalige Europese Economische Gemeenschap opgericht door zes landen: België, Duitsland, Frankrijk, Italië, Luxemburg en Nederland.

Zijn er sindsdien bijgekomen:

In 1973 Denemarken, Ierland en Verenigd Koninkrijk.

In 1981 Griekenland.

In 1986 Portugal en Spanje.

In 1995 Finland, Oostenrijk en Zweden.

Het verslag van Nice werd afgesloten op 11 december 2000. Het verdrag trad in werking op 1 februari 2003 en voert een reeks veranderingen in, die geleidelijk worden doorgevoerd.

Het Europa van morgen.

De toekomstige lidstaten zijn al goed geïntegreerd in de EU-markt sinds hun omvorming tot open markteconomie en de opheffing van de meeste rechten op handel met de EU onderhouden deze landen voornamelijk handelsbetrekkingen met de Europese Unie.

Al hun handelswetten worden aangepast aan de EU-wetgeving. Als onderdeel van hun voorbereiding op het lidmaatschap. Hun belangrijkste investeerders zijn bedrijven in de EU, die aanzienlijke bijdragen leveren aan de economische groei in de toekomstige lidstaten.

Voordat nieuwe lidstaten tot de Unie toetreden, moeten ze kunnen aantonen dat hun grenzen met derde landen goed gecontroleerd worden, ze moeten kunnen laten zien dat ze alle personen die binnenkomen uit of

vertrekken naar derde landen systematisch controleren en dat de bewaking langs hun grenzen goed wordt uitgevoerd.

Om de toekomstige lidstaten in staat te stellen de EU-normen op dit gebied te halen, hebben zij financiële en technische steun ontvangen, vooral voor het opleiden van grenswachten en aanschaf van moderne apparatuur.

De uitbreiding van de EU verspreidt het hoge niveau van de EU van milieubescherming over heel Europa.

De uitbreiding van de EU betekent een schoner, gezonder milieu voor allen.

De hervorming die sinds het begin van de jaren 90 werden doorgevoerd hebben het economische en sociale bestel in de regio's van Midden en Oost Euro ingrijpend gewijzigd. Nieuwe handelspatronen en industriële structuren vereisen een coherent regionaal beleid.

Een eenheid in verscheidenheid en solidariteit. Meer aandacht voor wat ons als Europeaan verbindt dan voor wat ons verdeelt.

Estland

Cyprus

Letland

Litouwen

Tsjechië

Polen

Malta

Slowakije

Hongarije

Estland, republiek, 45.000 km² groot, 1.3 miljoen inwoners, hoofdstad Tallinn, taal Estlands (Eesti Keel).

Estland is een voornamelijk vlak land aan de oostkust van de Baltische Zee; het telt 1400

meren en 1521 eilanden. Het bestaat grotendeels uit land- en bosbouwgronden. De Estlandse taal is verwant aan het Fins en wordt al duizende jaren gesproken.

De oorsprong van het Estse volk ligt in een ver verleden. In 1219 veroveren de Denen het noorden van het land. Na de "Ridders van het Zwaard of de Duitse Orde", die in de 13de eeuw het cristendom in Estland introduceerden en het land voor 700 jaar onder Duitse heerschappij brachten, hadden de Russen vanaf 1710 tot aan het einde van de Eerste Wereldoorlog de macht in handen. In 1918 werd de Republiek Estland uitgeroepen en vervolgens door het verdrag van Tartu in 1920.

De hoofdstad Tallinn is een van de best bewaarde middeleeuwse steden van Europa.

Estland behoort tot de landen met de meeste internet aansluitingen per hoofd van de bevolking ter Wereld.

Cyprus, republiek, 9.251 km² groot, 802.000 inwoners, hoofdstad Nicosia, taal Grieks en Turks (Ellinka - Türkçe)

tempel van Afrodite (Venus) die ooit in Kouklia stond.

Slechts weinig landen hebben een even lange en bewogen geschiedenis als Cyprus. Circa 10.000 jaar geleden, zo rond 8000 voor Christus was het eiland al bewoond. Ruim 3000 jaar geleden vestigden zich Myceense immigranten op het eiland. Met hen deden de Griekse taal en cultuur hun intrede. In de loop der eeuwen werd Cyprus overheerst door de Egyptenaren, Assyriërs, Perzen, Ptolemeeën en Romeinen, waarna

het eiland onder Byzantijnse heerschappij kwam.

Later zwaaiden kruisridders, het Frankische adelgeslacht de Lusignan, Venitianen, Osmanen en Britten er de scepter.

Van het bewogen verleden getuigen vandaag de dag nog prehistorische nederzettingen, Griekse tempels, Romeinse theaters, vroeg-Christelijke basilieken, Byzantijnse kerken en kloosters, kruisvaardersburchten, gotische en venetiaanse fortificaties.

Tradities als voorstellingen in openluchttheaters uit de klassieke oudheid en het beroemde wijnfestival zijn springlevend.

De belangrijkste economische activiteiten van het eiland zijn toerisme, de export van textiel en ambachtproducten en koopvaardij. Traditionele ambachtproducten zijn onder andere borduurwerk, potten en koperproducten.

Sinds Turkije het noordelijke deel van het eiland in 1974 bezette, is de Turks-Cypriotische gemeenschap gescheiden van de Griek-Cypriotische gemeenschap in het zuiden.

Letland, republiek, 65.000 km² groot, 2.3 miljoen inwoners, hoofdstad Riga, taal Letlands (Latviesu valoda).

Letland is tegelijkertijd een nieuw land, het is pas in het begin van de jaren 1990 onafhankelijk geworden en een heel oud met een uiterst woelige geschiedenis.

Het werd verdeeld tussen Polen en Zweden in de 16de eeuw, geannexeerd door Rusland in de 18de eeuw en tijdens de Eerste Wereldoorlog door de Duitsland bezet. Nadien bezet door het Rode Leger om dan bij de Sovjet-Unie te worden gevoegd.

Letland ligt aan de Baltische Zee en is een laaggelegen land met grote bossen, die hout leveren voor de bouw en de papierindustrie. Letland produceert ook veel consumentengoederen, textiel en gereedschap.

Er is veel wild en ook de visserij is een activiteit.

Etnisch gezien bestaat de bevolking uit 56% Letten en 30% Russen; meer dan eenderde woont in de hoofdstad Riga.

Riga werd gesticht in 1201 en is de grootste stad in de Baltische staten. Het vrijheidsbeeld van Riga is het hoogste beeld van Europa: 43 meter.

Litouwen, republiek, 65.000 km² groot, 3.4 miljoen inwoners, hoofdstad Vilnius, taal Litouws (Lietuvu).

Litouwen is de grootste van de Baltische staten en in al duizend jaar oud. teruggaat tot de negende en tiende eeuw en behoort tot het Groot-Moravische Rijk en de Slavische Premysliddynastie tot 1306.

In 1251 werd het koninkrijk Litouwen gesticht. In de Middeleeuwen ontwikkelde zich de handelsbetrekkingen met de steden in Noord-

Duitsland. Pruisen en Lijfland aan de Oostkust. In 1569 ontstaat de Pools-Litouwse unie tot 1795 met de bezetting van het gehele grondgebied door Rusland.

Het lot van het kleine land is eeuwenlang bepaald door de machtige buurlanden.

Het land kent tientallen meren, rivieren en bossen en 99 kilometer zandkust met indrukwekkende duinen.

Ongeveer 80% van de bevolking bestaat uit Litouwers, 11% uit Polen en 7%

De hoofdstad Vilnius is een schilderachtige stad aan de oever van de rivier de Vilnia. De universiteit, opgericht in 1579, bestaat uit een uitgebreid complex in renaissance stijl met talloze binnenplaatsen en vormt een stad binnen de stad.

Tsjechië, republiek, 79.000 km² groot, 10.2 miljoen inwoners, hoofdstad Praag, taal Tsjechisch (Cestina).

Voor de Tweede Wereldoorlog behoorde Tsjechië tot de tien meest geïndustrialiseerde landen van de wereld.

Het was het enige Midden-Europese land dat tot 1938 een democratie bleef.

Tsjechië ligt in het hart van het oude continent. Het land is in 1993 ontstaan na het uiteenvallen van het vroegere Tsjecho-Slowakije en heeft een lange geschiedenis die

Het Tsjechische volk heeft eeuwenlang, van 1526 tot 1918, onder het bewind van de Habsburgers gestaan en alle omwentelingen van de recente geschiedenis meegemaakt.

De hoofdstad Praag is meer dan duizend jaar oud en heeft vele historische architectuurrijdommen in verschillende bouwstijlen.

Heuvels en bergen beslaan meer dan 95% van het grondgebied, wat het land ideaal maakt voor skieën, mountainbike en berg wandelen.

De Tsjechische Republiek produceert wereldberoemd bier en mineraal water uit meer dan 900 bronnen.

Polen, republiek, 313.000 km² groot, 38.6 miljoen inwoners, hoofdstad Warschau, taal Pools (Polak).

De Poolse staat is meer dan duizend jaar oud, het geslacht der Piasten waren er in 966 aan de macht.

In 1308 valt de Duitse Orde Gdansk binnen. In de zestiende eeuw was Polen een van de machtigste landen van Europa, doch is ook eeuwenlang een speelbal geweest in de handen van de machtige burens, Pruisen en Rusland.

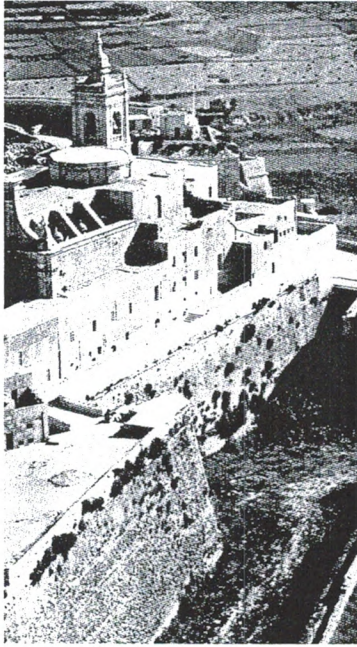
Gedurende meer dan een eeuw is Polen als zelfstandige staat van de landkaart verdwenen.

Polen is rijk aan natuurlijke mineralen, zoals rotszout. De zoutmijn van Wieliczka omvat een hele stad, 135 meter onder de grond.

Beroemde Polen zijn de astronoom Copernicus, de componist Chopin, de natuurkundige Marie Curie-Skladowska, Paul Joannes Paulus II.

De universiteit van Krakau, de op twee na de grootste stad, werd gesticht in 1364 en is een van de oudste van Europa.

Malta, republiek, 316 km² groot, 394.000 inwoners, hoofdstad Valletta, taal Maltees en Engels (Malti-Engelsch).

Malta ligt in het hart van het Middellandse-Zeegebied en is een smeltkroes van culturen met een geschiedenis van duizenden jaren.

De massieve bolwerken getuigen ervan dat de Maltezen hun eiland in de loop der eeuwen moedig verdedigden.

Zo'n 4000 jaar voor onze jaartelling begon men met de bouw van megalitische tempels, ze waren toegewijd aan een godin-moeder.

In 1530 vestigden de ridders van de

Joannietenorde zich op Malta.

Het toerisme is belangrijk voor Malta, maar ook de dienstensector bloeit, dankzij de flexibele instelling van de Maltese beroepsbevolking, die goed met veranderingen omgaat.

De nationale taal is het Maltees, maar ook het Engels wordt als officiële taal erkend en veel Maltezen spreken ook Italiaans.

Slowakije, republiek, 49.000 km² groot, 5.4 miljoen inwoners, hoofdstad Bratislava, taal Slowaaks (Slovensky Jazyk).

Slowakije ligt in Midden-Europa en wordt door de Donau met de buurlanden verbonden.

Het berachtige noorden omvat de kleinste hooggebergteketen ter Wereld (de Hoge Tatra) en de Spis, een gebied met prachtige bossen en diepe ravijnen.

De eerste Slowaakse slaven vestigden zich in de 6de eeuw in het land en vormden zo'n 300 jaar later met de Tsjechen Groot-Moravië.

Bijna duizend jaar lang maakte Slowakije deel uit van het Koninkrijk Hongarije. Onder de druk van de Ottomannen moeten de Hongaarse koningen hun hoofdstad verplaatsen van Boedapest naar Pozsony, de Hongaarse naam van Bratislava.

In 1526 overwinnen de Turken de Hongaarse koning. In 1918 gaat Slowakije op in Tsjecho-Slowakije.

Op veel bergtoppen zijn forten te vinden, die getuigen van de vele invasies waarmee Slowakije in het verleden te maken had.

Etnisch gezien bestaat de bevolking voor 86% Slowaken, Hongaren zijn de grootste minderheid.

De hoofdstad Bratislava heeft een rijk erfgoed van middeleeuwse en barokke architectuur. De kerk van Lecova heeft het hoogste gotische altaarstuk ter wereld.

Hongarije, republiek, 93.000 km² groot, 9.9 miljoen inwoners, hoofdstad Boedapest, taal Hongaars (Magyar).

De Hongaarse staat is gesticht in het jaar duizend door

Stefanus I, eerste koning van Hongarije. In 1541 wordt het land in drieën verdeeld: de Habsburgers annexeren het westen, het midden komt rechtstreeks onder Turks bewind en ten oosten van de rivier de Tisza ontstaat het vorstendom Transsylvanië.

Het westen van Hongarije is heuvelachtig, het oosten vlak en vruchtbaar -een paradijs van trekvogels. Het Balatonmeer, het grootste meer van Midden-Europa, is een populair recreatieoord.

De hoofdstad Boedapest ligt aan weerskanten van de Donau. De stad kent een rijke geschiedenis en cultuur en is beroemd om haar geneeskrachtige bronnen.

De Hongaarse taal is heel anders dan de talen van de omringende landen en is alleen ver verwant aan het Fins en het Estlands.

Hongarije is een zeer muzikaal land: traditionele volksmuziek inspireerde grote Hongaarse componisten als Liszt, Bartok en Kodaly.

Slovenië, republiek, 20.000 km² groot, 2 miljoen inwoners, hoofdstad Ljubljana, taal Sloveens (Slovenscina).

Slovenië maakte in het verleden deel uit van het

Oostenrijks-Hongaars keizerrijk en later van Joegoslavië.

Het is een doorgangsroute tussen de Adria en Midden-Europa, tussen de Balkan en het Oosten.

In de 10de eeuw wordt het Sloveens grondgebied bezet door de Hongaren, waardoor de staat Karinthië verloren gaat.

In de 13de eeuw wordt het land geannexeerd door de Habsburgers, die lange tijd over Slovenië blijven heersen, waarvan enkele decennia samen met de republiek Venetië.

Van 1809 tot 1814 maken ze deel van het Napoleontisch bewind en tot 1918 behoren ze opnieuw bij Oostenrijk.

Het is een bergachtig land en de Slovenen zijn dol op Skieën en bergwandelen. De hoogste berg heet Triglav (2664 meter hoog) en heeft drie toppen; hij is prominent afgebeeld op de nationale vlag.

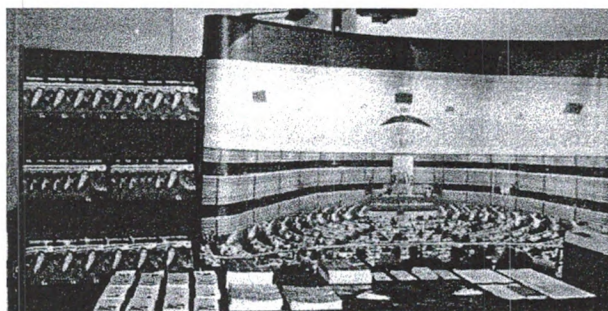
De hoofdstad Ljubljana werd in de Romeinse tijd gesticht. De universiteit, met meer dan 20.000 studenten, draagt bij aan het rijke culturele leven van de stad.

Toeristische attracties zijn onder andere de beroemde grotten in Postojna, met een fantastisch decor van stalactieten en stalagmieten.

Uit graffiti in de grotten blijkt dat de eerste toeristen hier in 1213 naar toe kwamen.

De Europese Unie wordt uitgebreid

Informatie Europees Parlement

Tien nieuwe lidstaten: Het andere Europa, 40 jaar onderwerping, scheiding en isolement

Uitbreiding en het toetredingsverdrag

Einheit trotz verschiedenheit: Eu-Erweiterung und gesamteuropäisches Kulturbewusstsein. Prof. Dr. Dyserinck.

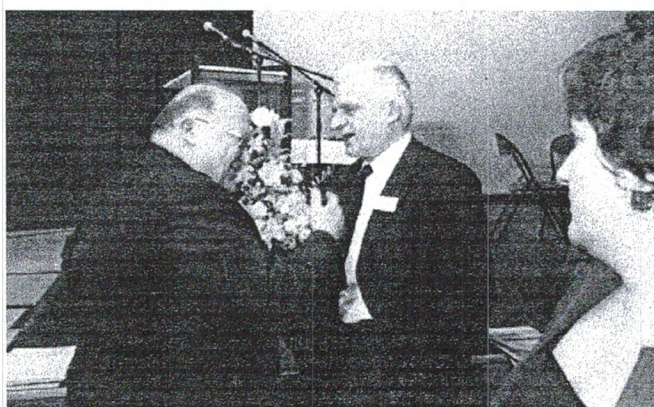
Jean-Luc Dehaene, vice voorzitter van de Europese Conventie.

De Europese eenmaking: een toekomstdroom naar realiteit in het licht van de Europese Conventie. Genodigden uit de verschillende Euro-landen.

Jean-Luc Dehaene, Lies Kerkhofs, directeur van de Landcommanderij, Luc Tilkin, Alden Biesen.

Jean-Luc Dehaene met voormalig eerste minister van Polen, Jerzy Buzek

28 februari 2004 -

Yvan De Vadder, moderator

Eenheid in verscheidenheid en solidariteit.

Hilde Houben-Bertrand, gouverneur van de provincie Limburg.
Karl-Heinz Lambertz, minister-president van de Duitstalige gemeenschap.

Interculturele verbroederingsavond

met culturele animatie en

regionale specialiteiten

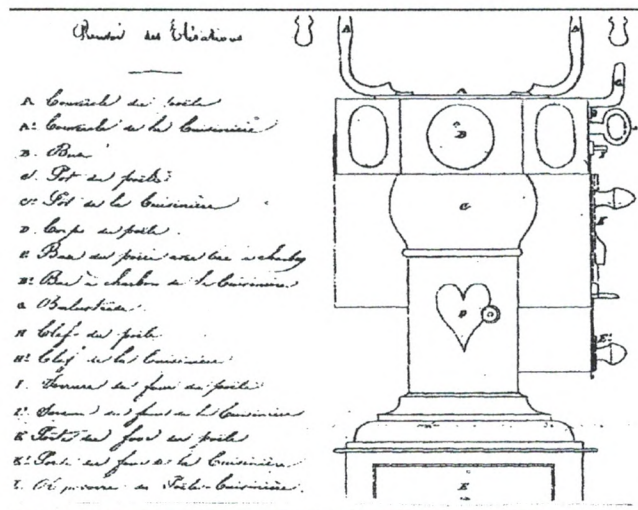
" De nacht van de uitbreiding "

Georganiseerd in samenwerking met
de ambassades van de nieuwe
lidstaten en hun vertegenwoordiging
bij de Europese Unie.

De Leuvense stoof.

Dominique Van Pée
maart 2004

Op deze bladzijden wordt een aanzet gegeven tot het uitdiepen van de "geschiedenis van de Leuvense stoof".

Om deze beter te duiden geven we eerst een kort overzicht van de geschiedenis van vuur maken.

Vuur in de natuur.

Voor mensen vuur maakten, was er op onze planeet alleen vuur als een natuurlijke chemische reactie: onweders, bosbranden, vulkaanuitbarstingen...

Wil men vuur beheersen, "domistikeren", bijvoorbeeld voor het in cultuur brengen van de natuur (land -en tuinbouw), dan dient men rekening te houden met de soort brandstof, de zuurstof die het voedt en de warmte die het ontsteekt / doet gloeien en onderhoudt. Maar elk vuur is anders door het feit dat het afhangt van (de) leven (de wereld) voor zijn bestaan.

Vuur maken.

In de geschiedenis van het aanmaken van vuur, plaatst ons icoon, de Leuvense stoof, zich binnen de derde fase.

Eerst was er de centrale stookplaats, dan de wandhaard en daarna komt in onze contreien de steenkoolkachel.

Centrale stookplaats.

Een "vuurhaard" als hart/centrum van de woning en van de woonkamer, met rook die ontsnapte langs een rookgat in het dak dat met een valluik kon afgesloten worden bij slecht weer: dat is wat we ons moeten voorstellen bij een centrale stookplaats.

Vanaf de vijftiende eeuw verspreidden de open haarden met muurschoorstenen zich op het platteland.

Deze laatste waren reeds enkele eeuwen in gebruik op kastelen en in bepaalde stedelijke woningen omwille van het brandgevaar.

Wandhaard.

De haard is eigenlijk een soort van primitief antwoord op de nauw verbonden functies van verwarming, keuken en verlichting.

Het is daarom ook dat deze in zich een symbolische complexiteit draagt. Het is niet voor niets dat men vroeger sprak over een haardstedentelling als men ging kijken hoeveel huizen/gezinnen er ergens waren.

Haard, haardstede en woonhuis waren/werden synoniemen.

In 1906 beschreef de Leuvense Professor Emiel Vliebergh bijvoorbeeld de Kempische hoevebouw nog als volgt: "De Kempische hoeve is eigenaardig gebouwd: woonhuis, stal en schuur zijn gewoonlijk een gebouw, nu nogal veelal uit hout en leem met een laag strooien dak (...). Steekt de keukendeur van een Kempische hoeve open, de reuk van den koeststal, van den koeketel en van 't turfvuur vliegen u tegen: ge komt in een grote vierkante kamer die dienst doet van keuken, eet -en zitplaats. Boven een groot open vuur hangt de koeketel (...). 't Is er zeer eenvoudig in de Kempische boerenkeuken: boven de haard (...). Men houdt blijkbaar niet echt van de kachelstoven bij ons -kachel staat hier op de "tegel".

(Plattebuis) kachels /stoven.

De plattebuiskachels/stoven -waaronder de "Leuvense stoof" enerzijds en de "cuisinière" anderzijds -volgden de haard op, maar niet overal op hetzelfde moment.

Vergelijk maar eens het stukje uit 1906 dat we hierboven aanhaalden met een bericht uit de "Gazette van Kortrijk" dat dateert van rond 1870 (met de vermelding "Leuvense stoven"!): De Cuisinière is, net als de "Leuvense stoof", reeds een "toestel". Maar ze dienen allebei nog altijd tezelfdertijd om te verwarmen en om te koken. Er is hier nog steeds een zekere symbolische aanwezigheid, stelt Jean Baudillard.

Voor men andere verlichting gebruikte was bij valavond onze stoof in het schemerduister soms ook een beperkte lichtbron.

Voorlopers van deze steenkoolkachel - "een colestove - 1752", - "eene houilie stove met het gene daer van dependeert - 1782"... zijn terug te vinden in de toenmalige boedellijsten.

Jozef Weyns nam deze referenties op in zijn standaardwerk Volkshuisraad in Vlaanderen. De geschiedenis van deze stoven en toebehoren kan men gedeeltelijk achterhalen door opzoeken te doen in de archieven van kachelmakers - waar deze nog bestaan. bij de Dienst Industriële Eigendom van het Federaal Ministerie van Economie, Energie, Buitenlandse handel en Wetenschapsbeleid kan men in de octrooiaanvragen (al dan niet met extra briefwisseling en verduidelijking) de verbeteringen terugvinden die aan deze stoven, hun toebehoren en hun schoorstenen werden aangebracht.

Gedeelte uit octrooiaanvraag (18552) van een octrooi (verlening) aan de heer Vandoren wonende in de Diestsestraat 105 te Leuven met betrekking tot een "poêle cuisinière" (stoof/kachel - cuisinière/kookfornuis).

PRISM

WASSERIJ
DROOGKUIS

B.V.B.A.

Hoge Buizen 45
1980 Epegem-Zemst

 02 252 41 51

Fax 02 252 53 00

Brood- en banketbakkerij

Merckx & co

b.v.b.a.

Molenveld 19 - 1982 Elewijt
Tel & fax: (015) 61 17 01

BROODAUTOMAAT

1929

Kwaliteit is onze reclame!

Wij zijn reeds 75 jaar tot uw dienst **2004**

- KOLEN
- MAZOUT
- VERVOER

B.V.B.A.

VAN CALSTER en ZONEN

Driesstraat 144 - 1982 Elewijt
Tel. 015 / 61 12 51
Fax 015 / 61 22 31

Meubelen en Algemeen schrijnwerk

Guns

- ▼ Ramen en deuren in PVC
- ▼ Rolluiken
- ▼ Muurkasten op maat
- ▼ Plafond in hout
- ▼ .....

Elewijtsesteenweg 10 - 1980 Epegem

Tel en Fax 015 61 22 12

GSM 0475 93.67.41

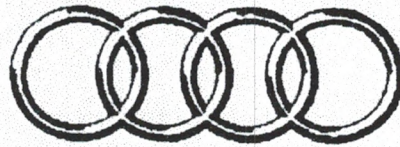
TOYOTA

Garage St. Martinus b.v.b.a.

Roger VAN DEN EYNDEN

Damstraat 121 - 123 * 1982 Weerde - Zemst

Tel : 015 - 61.15.11

Audi

VERKOOP
NIEUWE WAGENS

MECHANISCHE
HERSTELLINGEN

EN CARROSSERIE

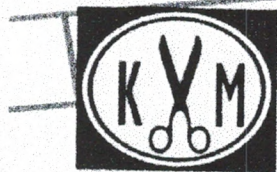
Garage Maurice n.v. Brusselsesteenweg 395 1980 Eppegem-Zemst 015- 61. 14.42

Uit sympathie voor de "*de Semse*" heemkring.

Voor hun inzet om de plaatselijke historie te bewaren

De familiekunde te behartigen over de inwoners

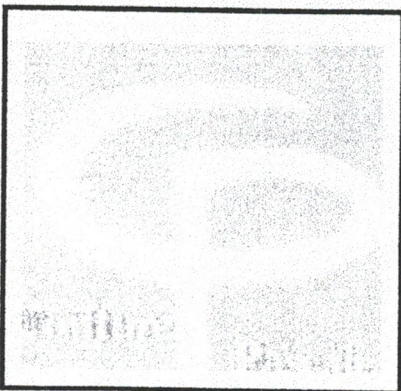
Louis Nijs Graaf Cornetstraat 24 1981 Hofstade - Zemst

PESS
MEN'S FASHION

*Actuele mannenmode
Jeans & vrijetijdskleding*

Kleding Marcel Brusselsesteenweg 418 1980 Eppegem - Zemst Tel: 015- 61.15.91

**Coiffure
Pascale**

Brusselsesteenweg 233 Eppegem - Zemst

Tel-Fax: 015 - 61.07.02 @-mail: RP1@pandora.be

Een proces vòòr de Vierschaer van Eppegem in 1601/1602.

Jos Lauwers.

Magie, waarzeggerij, hekserij, toverij zijn eeuwenoud. In ons werk over de geschiedenis van Kampenhout vermeldden we destijds het wedervaren van één der voorouders van Ludwig van Beethoven, Josyne van Vlasselaer, in 1567 gehuwd met Aert van Beethoven en moeder van vijf overlevende kinderen. In de zomer van 1595 stelde de meier Jan Baptist van Spoelbergh een onderzoek in naar haar gedragingen, onder betichting van toverij.

De strenge bevelen van koning Philips II dd. 20 juli 1592 waar daar zeker niet vreemd aan.

Aanleiding daartoe was dat het vrouwtje veel afwist van kruiden en planten en met aftreksel daarvan mens en dier trachtte te genezen.

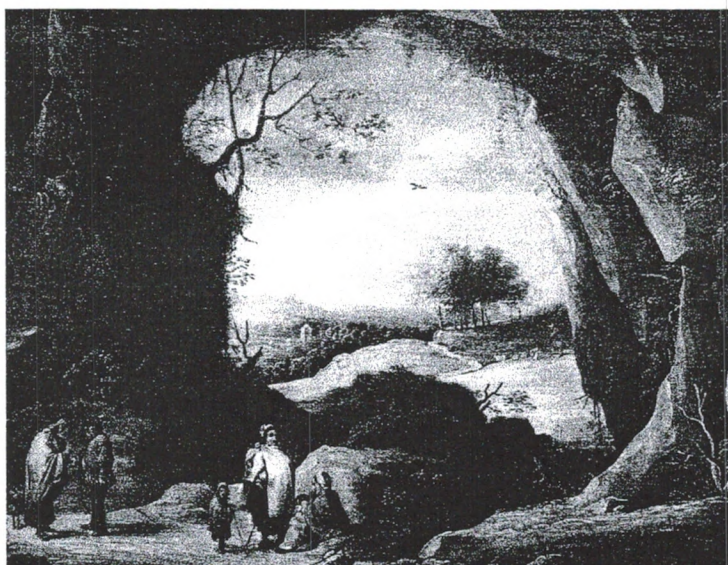
Buurpraatjes en roddels moeten de doorslag gegeven hebben tot haar aanhouding op 5 augustus 1595 en

haar overbrenging naar Brussel.

Op de gruwelijke pijnbank werden haar bekentenissen als heks afgedwongen en op 14 september 1595 volgde de onvermijdelijke dood op de brandstapel op de Grote Markt te Brussel.

Eenzelfde scenario speelde zich af in Eppegem, te oordelen naar het verhaal dat Eugene Peeters erover neerschreef in

De Brabantse Folklore, nr. 204, 1974. Zekere Jasper Colveniers en zijn echtgenote Elisabeth Lauwers, foorkramers, bezaten een klein poppen-speltheater, waarmee ze steden en dorpen, foren en kermissen afreisden. Ze waren zeer vaardig in de "*conste van de camerspeelderije*" en oogstten overal grote bijval.

David Teniers II, de Jonge: "De Waarzegster". (Musée des beaux-Arts, Nancy; foto Gilbert Mangin).

Te Eppegem waande Jasper zich op veilige bodem en, bewust van het gevaar dat zijn vrouw bedreigde, zou hij al het mogelijke doen om haar van alle verdenking te doen "*purgeren*".

Hij daagde Merten Cuytens vóór de schepenbank van Eppegem "*in materie van injurie*".

Hij zou bewijzen dat de betichting van de drossaard van Putte louter laster was.

Dat was fout! Inderdaad, voormelde Merten Cuytens was niet alleen drossard van Putte, maar tevens heer van Beersel, meier van Sempst en Weerde, en dat zou heel wat zwaarder doorwegen dan de persoon van een eenvoudige poppenspeler.

In de maand juli 1601 sloegen zij op zekere dag hun tent op te Putte bij Mechelen.

De eerste avonden verliepen de zaken als naar gewoonte.

De inwoners kwamen zich verkneukelen bij het spel van de "*mennekens*".

Toen deed plots het gerucht de ronde dat de drossaard van Putte, Merten Cuytens, Elisabeth Lauwers ervan beschuldigde een tovenaars te zijn en haar als heks zou aanklagen bij de rechtbank.

Waarschijnlijk had zij aan zijn begeerten niet willen voldoen.

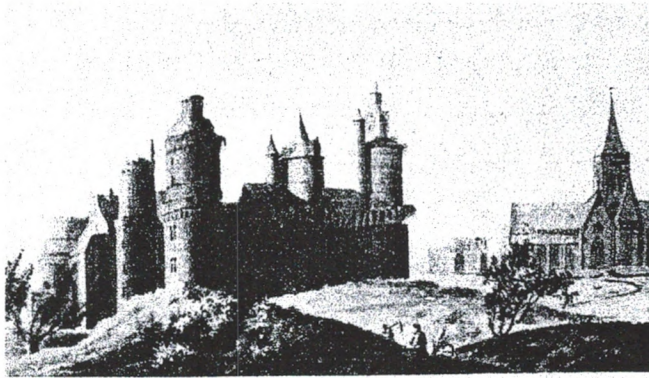
Nog dezelfde nacht rolden onze foortui hun matten op en vluchtten naar Eppegem, buiten het bereik van de kwaadwillige Cuytens.

Op 10 juli 1601 vergaderde de "*vierschaeer extraordinaire*", onder voorzitterschap van meier Hendrik Verbeke, "*present alle schepenen*". Voor zijn verdediging had Jasper Colveniers procureur (advocaat) vanden Eede aangesteld en verscheen hijzelf vóór de rechtbank "*als echtgenoot ende momboir*" (voogd) van de beschuldigde Elisabeth Lauwers.

Na lang treuzelen en tegenstribbelen moest Merten Cuytens toegeven dat hij tegen de door hem betichte vrouw geen bewijzen bezat; hij "*revoceerde*" zijn beschuldiging, verklaarde dat deze hem speet en dat hij Elisabeth Lauwers beschouwde als "*een vrouwe van eere en deug*".

Jasper Colveniers bekwam dus voldoening en dacht dat daarmee de zaak voor goed van de baan was.

Maar ze kreeg een gans onverwachte en andere wending! Inderdaad, de drossaard van Epegem, jonker Anthony Longin, tekende beroep aan en nam formeel de verwijten voor eigen rekening. Vandaar dat de foorkramer van aanklager beschuldigde werd en met zijn vrouw opgesloten werd in de burcht van hertog Wenceslas te Vilvoorde.

LE CHATEAU, VU DU SUD-EST.

Dessin de Paul Vitzthumb, exécuté le 3 février 1788. (Cabinet des Estampes.)

De Vilvoordse burcht (1380) van hertog Wenceslas was staatsgevangenis vanaf 1408, maar diende wegens zwaar verval gesloopt in 1773.

In de kerker te Vilvoorde.

Niet verwonderlijk! Destijds behoorde het land van Grimbergen aan Prins Philippe-Willem van Oranje en omvatte, buiten Epegem, Beigem, Londerzeel, Meise, Strombeek evenals vroeger ook Boom, Willebroek en Ruisbroek.

Het beheer van het Land van Grimbergen liet hij volkomen over aan de willekeur van drossaard Longin. Deze was ook heer van Lier en Roosendaal, twee heerlijkheden onder Grimbergen, zoon van Laureys Longin, heer van Groot-Bijgaarden en Lembeek, schatbewaarder-generaal voor de Nederlanden onder keizer Karel, en van Maria van Heyleweghen, dochter van de voorzitter van de Raad van Vlaanderen.

De ordonnantiën van Philips II betreffende de beteugeling van de hekserij waren aldus in stevige handen.

In de gevangenis van Vilvoorde bevonden onze poppenspelers zich "*pede ligato*" (met gebonden voet), bij middel van ijzers aan de wand geklonken.

En wat nog veel erger was, ditmaal was Elisabeth Lauwers formeel beticht van hekserij door de schepenbank naar aantijging van de drossaard van Epegem. Waarop berustte de beschuldiging?

In de originele tekst van de beschuldigingsakte werden de echtgenoten Colveniers verweten dat "*sy waren hebbende seker personaigien, te weten twee in de specie van Sint Peter en Sinte Pauwels, met eenene*

sotcapruyn op hen hoofd, ende derde in de specie van eenen minderbroeder; de vierde in specie van een vrouwen, die quaeden gheest ofte duyvel, ende de andere twee in de specie van eenen moor ende eene moorinne, met welke personaigien de gevange Colveniers was doende seer scandaleuse spelen op diversche kermissen ende feesten by maniere van tooverije".

Het moest er nogal vrolijk aan toegaan op het toneel van Jasper Colveniers want verder las men in de beschuldigingsakte "*ende dat doende, dede deselve personaigien als de voerscreven minderbroeder dansen metten duyvel ende met vrouwen, ende dat meer ende arger was wordde int lest vanden spele de voerscr. minderbroeder syn hoofd affgesmeten int vechten met een van deselve personaigien; ende dat noch meer scandaleus was, dede de voerscr. gevangene de twee mennekens die hij noemde Sinte Pieter ende Sinte Pauwels als deen ende dander vechten om de voerscr. Jouffroou Margriete te hebben, ende alsdan haer kussen ende mette handen naer haeren buyck tasten, malcanderen oyck inden arm nemende, al onkuyschelyck ende scandaleuselyck ten aenziene van diversche personen, alle dewelcke waren acte nyet alleenlyck in alle manieren scandaleuselyck ende die geschiedden met een oopenbaere spottighe vanden heylighen Apostelen ende van die vanden ordre des minderbroederen, maar geschieddeb daerenboven oyck bij middel van tooverye en met behulp vanden quaeden geest dwelck in een lant van justitie nyet en behoirt getolereert te worden maer van exemple van anderen gepuniert te worden*". (A Goovaerts in "De Vlaemsche Kunstbode" 1895)

Op 28 november 1601 verschenen beide gevangenen voor de "*Vierschaer extraordinaire*" te Eppgem, in aanwezigheid van meier Verbeke, "*present alle de scepenen*".

De eerste procureur van Jasper Colveniers, advocaat Vanden Eede, had van zijn verdediging afgezien om partij te kiezen voor de drossaard die hij nu vertegenwoordigde, en het was procureur Esdeuren die de foorkramers bijstond.

Hij verzocht om de voorwaardelijke invrijheidstelling van Jasper Colveniers, onder verbintenis van zijn persoon en goederen "*haeve ende erffe, vercregen ende te vercrygen*".

Dit werd door de rechtbank toegestaan mits borg van honderd ponden tournoisis.

Colveniers werd dus in vrijheid gesteld; hij moest zich wel ter beschikking houden van het gerecht, maar Elisabeth Lauwers ging terug naar de gevangenis om er "*in banden van ysere*" het verder verloop van de zaak af te wachten.

Voor de Vierschaar gedaagd.

Op 22 december verschenen beiden andermaal voor de Vierschaar, doch ditmaal op grondgebied van de vrijheid Ter Borgh onder Vilvoorde.

Daar beging Jasper Colveniers, wat door sommigen een lafheid zou genoemd worden: hij de solidariseerde zich van zijn vrouw. Bij monde van zijn advocaat liet hij verklaren dat hij hoegenaamd niet zinnens was enigerlei kosten te doen om Elisabeth te helpen, "*dat de saecke van syne huysvrouwe hem niet aenging en hij se niet moest verantwoirden ende also geen gelt tot vervolgen vanden recht der voerscr. syne huysvrouwe begeert te verschieten*".

Hij deed er nochtans aan toevoegen dat "*hy se is houdende voor vrouw met eere*". Was dat werkelijk een lafheid of mag men veronderstellen dat, door de zaak te doen splitsen, Colveniers hoopte een mildere straf voor beiden te bekomen? Dus voortaan verscheen Elisabeth Lauwers voor de rechtbank zonder hulp noch steun.

Op 2 januari 1602 werd eindelijk het geding ten gronde opgeroepen. Maar jonker Longin verzocht van de vierschaer (en bekam trouwens) een "*vonnis interlocutoir*", waarin vastgesteld werd dat de zaak Longin tegen Elisabeth Lauwers "*nyet en is in staete om met definitiven vonnissenbeslicht te worden*".

Verdere informaties dienden ingewonnen om de criminele aanklachten met nieuwe bewijzen te staven.

De vierschaer wilde daardoor de aanlegger Longin in de gelegenheid stellen nieuwe feiten en bewijzen voor te leggen, terwijl de betichte over tijd zou beschikken om haar verdediging voor te bereiden en desgevallend de criminele aantijgingen te weerleggen.

Bij elk verhoor had de vrouw heftig geprotesteerd dat de betichtingen ongegrond waren en zij volkomen onschuldig was, in zoverre dat het geding dreigde nog lang aan te slepen. Jasper Colveniers werd dan ook veroordeeld te voorzien in de voedingskosten van zijn echtgenote gedurende het proces. Ook werd beslist dat terwille van het schandaal, verwekt met het poppenspel, de "*mennekens*" in aanwezigheid van de eigenaar in het vuur zouden geworpen en verbrand worden.

In verbannen vierschaer werd vastgesteld dat Jasper Colveniers sedert twintig jaar gehuwd was met Elisabeth Lauwers, een vrouw die bij elkeen doorging voor een heks; dat hij nooit had geprotesteerd tegen dergelijke beweringen noch de lasteraars bij het gerecht aangeklaagd, zoals betaamde voor iedereen bekommerd om "*zyne goede naeme of faeme*".

Wat meer was, Elisabeth Lauwers had, zo werd verklaard, haar toverijen geleerd bij haar eigen man; dat deze laatste, wetende welke beschuldigingen tegen zijn

vrouw werden ingebracht, zich niet voor haar borg wilde stellen, maar integendeel meermaals zou gezegd hebben dat, zomin als de vader het hart van zijn kind kent, hij het hart van zijn vrouw niet kende.

Deze rechtbank vond daarin het bewijs dat Colveniers niet zo zeker was van de onberispelijkheid van zijn echtgenote; dat hij zich daaraan nooit gestoord had, zo niet zou hij zich voor haar verantwoordelijk gesteld hebben.

Verder werd door de rechtbank voor waarachtig gehouden al wat Jasper Colveniers ten laste gelegd werd in de beschuldigingsakte en werd bevestigd dat dit niet had kunnen gebeuren zonder hulp van de duivel.

Dit alles gaf de drossaard gerechtvaardigde redenen om zijn criminele actie aan te leggen tegen Colveniers en zijn vrouw en ze te doen opsluiten "*pede ligato*" in de gevangenis van Vilvoorde.

De drossaard was dan ook gerechtigd de vierschaer te verzoeken aangeklaagde ter galg te veroordelen en zijn goederen te doen in beslag nemen ten gunste van de Prins van Oranje, heer van het Land van Grimbergen.

Bij gebrek aan de doodstraf, zou heer Longin zich neerleggen bij welkdanig vonnis dat de schepenen "*in goede justitie*" achtten

Jasper Colveniers toonde zich zeer behendig in zijn verdediging.

Hij verzocht terug op vrije voeten gesteld te worden op grond van het vonnis gedateerd van 28 november 1601 en aanvaard door de drossaard bij akte van 5 december, nadat Colveniers totaal onwaarschijnlijk en ongegrond had verklaard de bewering dat zijn vrouw door elkeen voor tovenares werd gehouden, dat hij geen kennis had van dergelijke geruchten en dus de lasteraars niet voor het gerecht kon dagen; dat hij nooit, sedert twintig jaar dat ze gehuwd waren, vanwege zijn echtgenote een of andere criminele praktijk had opgemerkt.

Bovendien dat, zodra hij vernam dat Merten Cuytens zijn vrouw van hekserij had beticht, hij hem onmiddellijk wegens "*injuries*" voor de rechtbank van Eppegem deed verschijnen, waar Cuytens zijn "*allegaties hadde gerenoveert ende vercleert deselve hem leedt te syne ende dat hy van de vrouw nyet en wiste te zeggen dan deugt en eere*".

Colveniers voerde aan dat dit alles moest volstaan om zijn vrouw van alle verdenkingen te "*purgeren*" en hemzelf dus niet kon verweten worden haar zonder hulp gelaten te hebben.

Dat het trouwens niet betaamde dat hij zich in deze zaak borg zou stellen, gezien de aangeklaagde "*was in banden van yaere ende boven dyen vaste ingesetene van Brabant*". Hij was daaraan dus niet gehouden, evenmin als de eis van de aanlegger gegrond was.

Josyne van Vlasselaer, geboren te Kampenhout, echtgenote van Aert van Beethoven, werd op 14 september 1595 als heks op de Grote Markt te Brussel verbrand.

Wat betreft zijn "*personagien*" deed Jasper opmerken dat zij uit eenvoudig hout en door hemzelf gesneden waren, net zoals hijzelf en zijn vrouw ze versierden en kleedden; dat hij ze met eigen handen manoeuvreerde zoals elkeen, die vingervlug is, dit met zijn vingers zou kunnen, wat dus welkdanige duivelse tussenkomsten uitsluit.

Hij voegde eraan toe dat de daden en spelen van zijn poppen niet meer schandaleus of verboden waren dan wat men te zien kreeg "*in de comedien, tragedien en battementen*" die overal waren "*toegelaten en getolereert*".

Het is dus volkomen ridicul vanwege de aanlegger, zo besloot hij, daarop een criminele actie te willen funderen temeer daar deze laatste "niet de minste ordonnanties, plakkaarten of charters had kunnen aanhalen of voorleggen, waarbij dergelijke spelen verboden of "*gepuniert*" (bestraft) werden.

Hij verzocht dan ook de vierschaar de door de drossaard Longin ingestelde criminele actie tegen hemzelf en zijn echtgenote onontvankelijk te verklaren en hem alle recht op betaling der onkosten te ontzeggen.

In het vonnis uitgevaardigd door de rechtbank, "*na geconsidereert te hebben al wat in desen behoorde te considereren, en gehad hebbende advys van geleerden en meesters inden rechten*", leest men dat, gezien het schandaal op verscheidene plaatsen verwekt door het spel der "*mennekens*", Colveniers moest aangezien worden als schuldig aan een strafbare daad; dat de poppen in zijn aanwezigheid in het vuur zouden geworpen worden en tot as verbrand worden; dat het de foorkramer formeel verboden werd zich verder nog een dergelijke spelen schuldig te maken "*op pene van lijfstraffe*".

Om al deze redenen werd de gevangene Colveniers veroordeeld tot een boete van 25 Ryngulden ten bate van de heer van Grimbergen en ongeacht de kosten reeds voorgeschoten voor het proces door de drossaard van Epegem en die door deze zouden vastgesteld worden.

Van poppenspel naar brandstapel.

Jasper moest dus niet naar de galg, maar zijn vrouw bleef in de gevangenis steeds onder de zeer zware beschuldiging van toverij. De zaak was derhalve gesplitst en de man er onder zekere voorwaarden buitengesteld.

Nu kon de vierschaar het onderzoek inzake Elisabeth Lauwers voortzetten. Op 18 februari 1602 werd de lijst der getuigen ten laste en te ontlaste van de gevangene vastgelegd en enkele dagen nadien werden zij opgeroepen.

Op 15 maart werd Colveniers beboet met 10 Ryngulden "*omdat hy Godevaert van Gulick, onlanx leden, eenen pot biers over syn hooft hat gegeoten ende gedreyght met eenen blooten opsteker (mes) uit oorzake dat hy in de saecke van syns Colveniers huysvrouwe hadde gedeponeert*". De man had dus zijn ongelukkige vrouw niet volkomen aan haar lot overgelaten.

Het geding sleepte nog lang aan. De gebannen vierschaar moest er zeventien zittingen aan wijden, zonder voldoende bewijzen te kunnen vergaren om een definitief vonnis te rechtvaardigen.

Op 4 mei 1602 werd Colveniers veroordeeld tot betaling van 98 Rug 13 st. I blank, voor de gerechtskosten bepaald door de drossaard. Ondanks alle ontberingen en onmenselijke behandelingen, die zij sedert maanden doorstond in de gevangenis, hield Elisabeth Lauwers bij elk verhoor, waarin zij zonder de minste steun moest verschijnen, hardnekkig staande volkomen onschuldig te zijn.

Mettertijd groeide bij de schepenen de overtuiging aan en werd steeds hechter, dat zij werkelijk door de duivel bezeten was.

Destijds klonk de logica immers zo: ofwel gaf de beklagde voor de vierschaar toe al wat haar ten laste werd gelegd en dan werd zij automatisch veroordeeld, ofwel weerstond zij moedig aan de vreselijke folteringen en besloot men dat zij door de duivel gesteund werd in haar weerstand en dat deze alle pijnen op zich nam.

In beide gevallen was de brandstapel de uitweg. Het is dan ook niet te verwonderen dat in vergadering van 27 november 1602 meier Hendrick Verbeke voorstelde "*dat de betichte zoude gestelt worden ter scherper examinatie, t.t.z. verzonden naar de pijnbank*". Dat voorstel werd door alle schepenen aanvaard. Zo kwam Elisabeth Lauwers op 1 december terecht in de folterkamer.

Er werd, als naar gewoonte, geen protocol opgesteld van de folteringen, die zij daar te doorstaan had naar willekeur van de "officier crimineel". Men weet nochtans dat de "beproevingen" de ganse dag en tot laat in de avond duurden en dat de arme sloor tenslotte, totaal uitgeput en waanzinnig van pijn, toch bekende "criminele commercie gehad te hebben met den quaden gheest".

Dat betekende voor haar het einde.

De volgende morgen ontdekte men het lijk van Elisabeth Lauwers in haar cel van de Vilvoordse gevangenis.

Maar daarmee was de tragische zaak niet ten einde. Drossaard Anthony Longin had het hoofd van Jasper Colveniers niet bekomen; hij zou zich wreken op het lijk van diens vrouw.

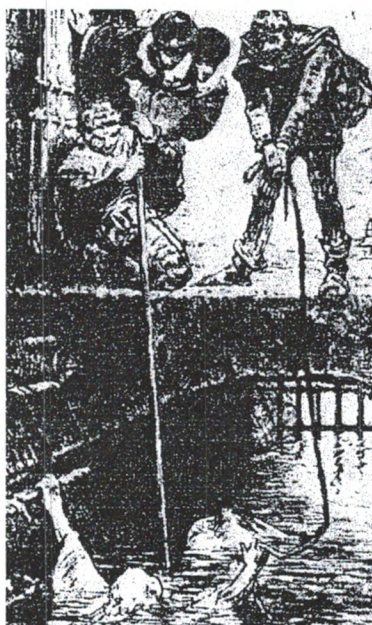
Zijn procureur Nicolaes van Leune eiste dat de rechtbank voor recht zou verklaren dat het stoffelijk overschot van de vrouw "ten brandstapel zou geworpen en tot as verbrand worden".

In de folterkamer had zij immers bekend een heks te zijn. Volle recht moest dus geschieden. Ook deze eis trad de vierschaar bij door een vonnis waarin de verklaringen van de gefolterde genoteerd werden en waarin, op vrij schijnheilige wijze, gezegd werd "dat sy in de gevanckenisse haer selve het leven hadde benomen".

Het was inderdaad ondenkbaar voor schepenen in een officieel stuk te verklaren dat de arme vrouw dood gefolterd en dus in feite vermoord werd. Het lijk van Elisabeth Lauwers werd in het openbaar op de brandstapel tot as verbrand en haar schamel bezit aangeslagen ten gunste van prins Philips-Willem van Oranje, heer van het land van Grimbergen en zoon van Willem de Zwijger.

Zo eindigt dit trieste voorbeeld van begin 17de eeuwse juridictie!

De Waterproef was in Vlaanderen een "Godsoordeel" de heks werd in het water neergelaten; bleef ze drijven, dan was ze schuldig.

Bronnen: Jos Lauwers, Kampenhout, hoofdmeierij en bakermat van Beethovens stam, 1975.

Jos Lauwers, Geschiedenis van Berg, Buker, Kampenhout en Nederokkerzeel, 1993. - Uitg. Gemeentebestuur Kampenhout.

Eugene Peeters: Van poppenspel tot brandstapel. Een proces voor de Vierschaar van Eppgem in 1601/1602. De Brabantse Folklore, nr. 204, Dienst voor Geschiedkundige en Folkloristische Opzoekingen der Provincie Brabant, Brussel 1974.

(Alle auteurs zijn verantwoordelijk voor hun teksten)

DOODS-VONNIS.

Pro-Justitiâ.

Extract uit de minuten berisende ter Griffie der Regtbank van eersten uenby zitting houdende te Antwerpen.

By arrest van het Hof van Assisen der provincie Antwerpen, in dato van twaelf maect 1800 zes en vyftig, is veroordeeld, uit hoofde van moord bygegaen van diefstal, de genemde FRANCISCUS KOL, 29 jaren oud, geboren te Brussel, gedomicieerd te Sempst, boerenknecht, tot de straffe des doods, met bevel dat de uitvoering zal plaats hebben op oene der openbare plaatsen der stad Antwerpen.

Gedaen ter Griffie van voormeld Hof, den 7^{en} Mai 1800.

Afgeleverd aen het Openbaer Ministerie.

Zy ten uitvoer gebracht.
De Procureur des Konincs,
(Get.) H. L. TARTE.

De Gueffien,
(Get.) F. HERRENS, C. Gr.

Garage Janssens

Specialist op Opel

Aan en

verkoop

van Opel occasie wagens

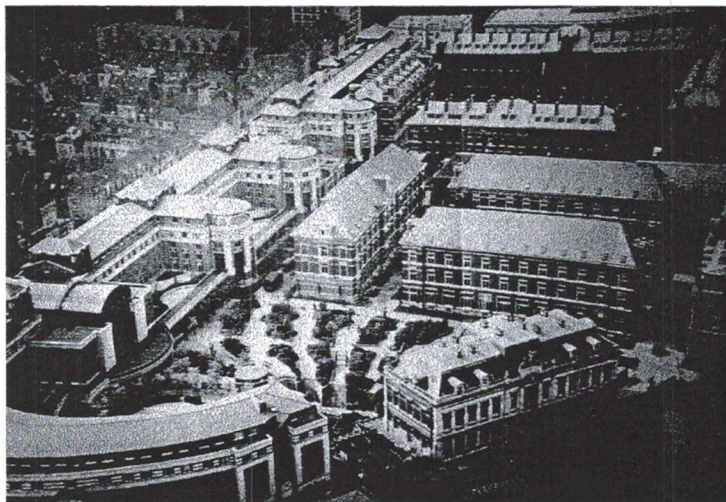
Victor Serwanckx 11 Elewijt

Tel: 015 - 61.17.22

De VCM ontmoetingsdagen 2004 stonden in het teken van het militair erfgoed

C.Vanderbeken

Koninklijke Militaire School te Brussel

Vlaanderen en België zijn eeuwenlang het slagveld van Europa geweest.

Tijdens vooral de Eerste Wereldoorlog gaf dit aanleiding tot de oprichting van allerlei (tijdelijke) constructies zoals loopgraven, schuilbunkers, bunkers enz..

Veel lokale verenigingen hebben gezorgd rond het behoud van de slagvelden.

De inventarisatie, een cel rond slagveld-archeologie werd op gang gebracht teneinde de bescherming van deze objecten te verwezenlijken. Een globale benadering uitgaand van de cultuurhistorische waarden is sterk aangewezen.

Tijdens de ontmoetingsdagen kwamen volgende aandachtspunten aan bod:

Prof. Luc Devos sprak over de diverse aspecten van het militair erfgoed. De term "*militair erfgoed*" is met zekerheid een ruim begrip. Men zou dit kunnen omschrijven als alle materiële en ideële overblijfselen van militair aard.

Materiële overblijfselen zoals: uniformen, wapens, monumenten en militaire begraafplaatsen...Ideële overblijfselen: zoals doctrines, liederen en gewoonten.

Prof. Dr. Etienne Rooms, legde uit waarom België en Vlaanderen niet toevallig als slagveld van Europa hebben gefungeerd, maar dat dit verband houdt met de typische geomorfologie en dan vooral met de waterscheidingslijn die ervoor zorgt dat de optrekkende of terugtrekkende legers geen noemenswaardige rivieren moeten oversteken.

Thomas Termote had het over de maritieme archeologie: scheepswrakken een bijzondere vorm van slagveldarcheologie.

De bodem van de Noordzee is bezaaid met talloze kunstmatige obstructies van voorheen roerende als onroerende aard.

Marc Dewilde van het IAP sprak over de slagveldarcheologie, een nieuw en uitdagend onderzoeksthema.

Het slagveld van Waterloo, een inspirerende behoud- en beheersvisie door Prof. Dr. Jean-Michel Sterckendries. De Duitse bunkerlinie van Steendorp tot Vrasene in 1917 door Raymond Van Meirvenne.

Röntgen...op oorlogspad door Dr. René Van Tiggelen. Slagveldarcheologie in de praktijk dr. Franky Bostijn.

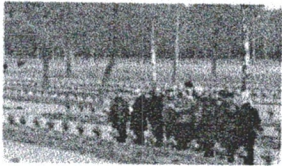
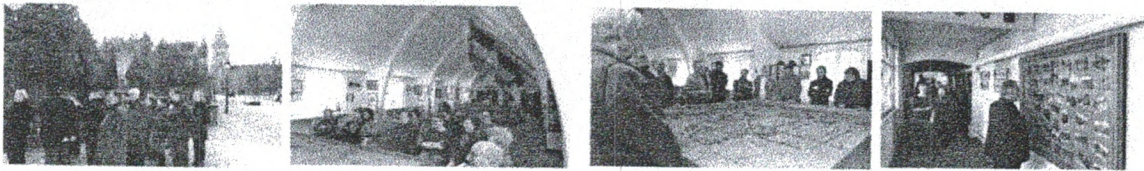
In het midden van de 19de eeuw was België een tijdlang in oorlog met Nederland. De landsgrenzen werden toen extra beschermd.

Zo werd vlakbij de Nederlandse grens het kamp Beverlo opgericht. Het ontwikkelde zich in zijn 150-jarige geschiedenis steeds verder en zorgde o.m. voor de bloei van Leopoldsborg.

Op het domein van Beverlo bezochten we het museum in de oude kazerne, en van kazerne tot laatste rustplaats, o.a. de Britse en Belgische begraafplaats. In Lommel de Poolse en Duitse soldatenkerkhoven.

Cultureel centrum Leopoldsburg
Museum Kamp van Beverlo

Militair domein Leopoldsburg

Lommel Duitse militaire
begraafplaats

Koninklijke Militaire school te
Brussel.

Tweedaagse Militair Erfgoed
organisatie: V.C.M.

Foto's : Stefan Dewickere

SPAR

ALLES WAT JE VAN EEN KRUIDENIER VERWACHT

RUBENSLAAN 1 • 1982 ELEWIJ • TEL. 015 61 30 00

Maakt winkelen extra aantrekkelijk!

Plezierig winkelen, dat doe je bij SPAR. Want daar vind je alles wat je nodig hebt : verse groenten en fruit, lekker vlees, heerlijke charcuterie, fijne kaas .. en een prima service. Tot binnenkort !

Medewerkers van de stad Mechelen staan in de prachtige kelder van Huize De Clippel, beter bekend als klokkengieterij Michiels.

Foto Joris HERREGODS

Zoekt u ook mee naar middeleeuwse kelders?

De stedelijke diensten Archeologie, Monumentenzorg en de Erfgoedcel roepen de Mechelaars op om in hun kelder te kruipen. Ze zijn op zoek naar laatmiddeleeuwse kelders in de binnenstad en daarvoor rekenen ze op het speurderstalent van de bevolking. "We hebben die kelders nodig om het middeleeuwse Mechelen te reconstrueren", zegt Annelies Lieten van de Erfgoedcel.

Mechelen

Wetenschappers en historici waren er lange tijd van overtuigd dat Mechelen vroeger - zoals de meeste andere middeleeuwse steden - ontzettend veel houten huisjes telde, en veel minder stenen woningen.

G.V.A. Januari 2004

"Maar nu rijst de vraag of we het stenen aandeel van Mechelen in de Middeleeuwen niet hebben onderschat. De resultaten van het recent archeologisch onderzoek in de stad wijzen alvast in die richting", stelt Lieten vast.

De voorbije jaren kwamen tijdens de grootschalige opgravingen op de Grote Markt en de Veemarkt steeds opnieuw natuurstenen en bakstenen muren van meer dan vijfhonderd jaar oud aan de oppervlakte. "Het bekendste voorbeeld is de muur aan de inrit van de parking Grote Markt. Die is niet minder dan achthonderd vijftig jaar oud", weet Annelies Lieten.

Vaak liggen de sporen van het verleden ook verborgen in privé-eigen-

dommen. "Zo bezochten we onlangs een huis aan De Steenweg. De gevel was slechts honderd jaar oud, maar in de kelder troffen we gotische gewelven van maar liefst zeventienhonderd jaar oud", zegt Lieten nog.

Om de stenen puzzel van het oude Mechelen te vormen, vraagt de stad nu de medewerking van de bevolking. Heel wat mensen krijgen nog deze maand een brief in de bus met tips voor de zoektocht.

■ Mechelaars die vermoeden dat ze een laatmiddeleeuwse kelder in hun woning hebben aangetroffen, kunnen terecht bij Mimi De Bruyn. Zij is bereikbaar op de nummers 03-218.54.36 of 0477-43.40.04. E-mailen kan naar mimidebruy@skynet.be.

Café - Feestzaal

IN DEN PRINS

BIJ: Els & Marc

Ciney blond

Maes

Palm

Van 't vat.

Victor Servranckxstraat 5

1982

ELEWIJT

TEL: 015 - 61.17.38

Nieuw onderkomen voor bib

ZEMST - De 25.000 boeken die de hoofdbibliotheek van Zemst rijk is, krijgen de komende weken allemaal een nieuw onderkomen. Ze verhuizen van de oude school een paar meter verder naar de nieuwe bibliotheek in de Schoolstraat. "Het was echt nodig", is de uitleg van schepen van cultuur André Vandermeiren.

De boeken werden allemaal netjes ingepakt en naar hun nieuwe onderkomen gebracht.

Er werd al jaren gesproken over een nieuwe bibliotheek. Nu eens was het de hoge kostprijs, dan weer een niet voor iedereen aanvaardbare locatie die roet in het eten gooide. In de totaalvisie van het college inzake culturele gebouwen, was de nieuwe bib echter meteen een noodzaak. "De ruimten in de oude school waren echt te klein. Aan uitbreiding kon daar niet gedacht worden, omdat de infrastructuur er helemaal verouderd is. Met onze bib bereiken we in de hoofdzetel alleen al 2.000 lezers. Door de nieuwbouw zijn die problemen voor betrekkelijk lange termijn van de baan", legt

schepen André Vandermeiren uit.

Aan het nieuwe gebouw, dat op anderhalf jaar tijd werd opgetrokken, hangt een prijskaartje van 1,8 miljoen euro. Jeugd- en volwassenafdeling werden gescheiden en in de jeugdafdeling komt een leeshoek. Er werd meteen ook voorzien in een ruimte voor de administratie en er is een polyvalente ruimte waar allerlei evenementen in het kader van de bibliotheek kunnen georganiseerd worden.

Voorts wordt ook de uitleentermijn verlengd. Voortaan mag je de boeken vier weken houden in plaats van drie. Er wordt echter maar één verlenging toegestaan. De uitleentarieven worden ook lichtjes aangepast. De officiële opening vindt plaats op 10 januari.

De dag nadien worden de deuren opengezet en wordt er gezorgd voor allerlei animatie om iedereen de kans te geven nader kennis te maken met het nieuwe 'boekenhuis'. RB

Boekhandel Roger

Dag - en weekbladen

Lotto

Foto's

Vekestraat 7 1982

Elewijt (Zemst)

Tel : 015/ 61.45.40

EXPO

Grootmeester Rubens spant de kroon

ANTWERPEN - Vijf jaar na het succesvolle Van Dyck-jaar zet Antwerpen opnieuw een bijzonder kunstenaar in de kijker. *Rubens 2004* belooft vanaf maart te verrassen met maar liefst zeven tentoonstellingen. Ook nog de moeite: in 2004 viert het Vleeshuis zijn 500-jarig bestaan en opent het FotoMuseum op nieuw zijn deuren.

De Antwerpse barokmeester wordt in 2004 zonder twijfel de blikvanger van de Europese tentoonstellingsagenda. Ook in Genua en Rijsel, dit jaar allebei 'Culturele Hoofdstad van Europa', komt het werk van Rubens uitgebreid aan bod in overzichtsexpos.

Zijn thuisstad Antwerpen houdt het kleiner maar fijner met diverse gethematiseerde expos. Vanaf de opening van het Rubensjaar op 6 maart geeft de tentoonstelling *Een huis vol kunst* in het Rubens-

huis de bezoeker een idee van de gigantische en fraaie kunstverzameling die Rubens tijdens zijn leven opbouwde. *Een hart voor boeken* doet hetzelfde in het Museum Plantin-Moretus.

Het Koninklijk Museum voor Schone Kunsten zet de betekenis van Peter Paul in de verf met drie tentoonstellingen. Uitkijken wordt het naar *Vlaamse landschapsschilderkunst van Patinir tot Rubens*. In de loop van de 16de eeuw werd in Antwerpen de basis gelegd voor de 'natuurlijke' blik op het landschap, die in de schilderkunst van latere eeuwen zou triomferen. Daarnaast stelt de expo *Van Delacroix tot Courbet* de vraag naar de betekenis van Rubens voor de modernisering van de schilderkunst in het begin van de negentiende eeuw, en focust *Copyright Rubens* op zijn visie op grafiek.

'Verwonderen zich ook over Rubens' tekenkunst: het Rockoxhuis met een prentententoonstelling en

het Museum Plantin-Moretus met een expo rond Rubens als boekillustrator. Speciale wandelingen en extra aandacht voor het werk van de schilder in de Antwerpse kerken geven het Rubensjaar nog meer spankracht.

Als het Vleeshuis op 2 april, na de renovatie, weer opengaat, zal er over drie verdiepingen een tentoonstelling lopen over het 500 jaar oude gildenhuis. Zowel de geschiedenis van het gebouw, de museumwerking en de uitgebreide collectie staan in de kijker. Ook de uitbreidingswerken aan het FotoMuseum op het Zuid bereiken stilaan hun eindfase. Vanaf maart herbergt het herboren FotoMuseum naast de tentoonstellingszalen een museumshop, een bibliotheek, een bistro en twee filmzalen.

■ Info Rubensjaar: www.rubens2004.be

Dodelijk verkeersongeval april 1949 te Zemst

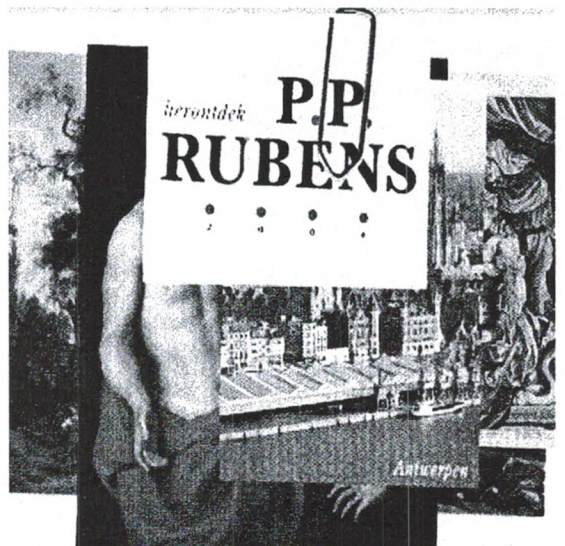
**LANDBOUWER DOOR EEN
AUTOVOERTUIG ZWAAR
AANGEREDEN
EN BEZWIJKT AAN DE
VERWONDINGEN**

Een ijselijk ongeval had plaats ongeveer op de grensscheiding Eppegem-Zemst, gisteren, Vrijdag, even na de middag.

Een landbouwers - paardengespan, bestuurd door Binst Prosper, wonende Driesstraat 62, te Eppegem, reed er rond genoemd uur op de drukke Brusselse steenweg. Op zeker ogenblik werd de landbouwer aangereden door een autovoertuig en zwaar ten gronde geslagen.

In zeer erge toestand werd het slachtoffer naar de kliniek Sint Rombauts te Mechelen overgebracht.

Ondanks de beste zorgen is de ongelukkige die 48 jaar oud is, aldaar aan de opgelopen verwondingen, o.a. dubbele schedelbreuk, overleden.

Herontdek P.P. Rubens, wie heeft nog documentatie over Kasteel "Hoff ten Steene" in de volksmond "Rubenskasteel", oude postkaarten, andere publicaties, of richtlijnen waar iets te vinden is in andere archieven. Een werkgroep is aangevangen dit alles te verzamelen, we mogen het cultuur erfgoed in onze streek niet laten verloren gaan. In bruikleen ontvangen documentatie bekomt men stellig terug.

Hartelijke dank voor medewerking

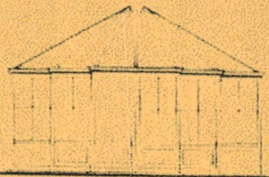
Passé-Partout 50 Vilvoorde 10 december 2003 3

Leigen Assembak dicht

ELEWIJT - Zes jaar geleden begonnen Jan De Broeck en zijn echtgenote met 'De Leigen Assembak', een café waar niemand mocht roken. In het begin gaf niemand een cent voor het initiatief, maar in minder dan geen tijd groeide het uit tot een revolutie, mede door de folkovertredens die er regelmatig worden georganiseerd. Moeder natuur besliste echter anders. Zowel Jan als zijn echtgenote Mien kregen moeilijkheden met de gezondheid. Steeds beroep doen op anderen zinde hen niet langer en met pijn in het hart besloten ze dat de deur na zes jaar dicht gaat. Het wordt echter een afscheid in stijl. Op vrijdag 12 december wordt in zaal 'In den Prins' in Elewijt als afsluiter van die zes mooie jaren een mini-afscheidsfestival georganiseerd. Wie Jan en Mien mee wil uitwinnen, moet er beslist naartoe, want dit festival draait het slot van 'De Leigen Assembak', onherroepelijk dicht.

R.B.

FABRIKANT VAN:

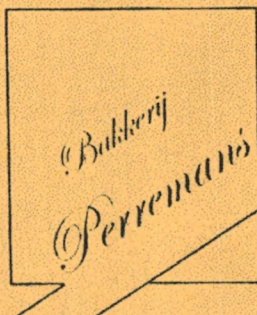
VERANDA THOMAS

B.V.B.A.

- # VERANDA'S EN PERGOLA'S
- # RAMEN EN DEUREN
- # ZONWERINGEN
- # ALLE KARWEI- EN METSELWERK
- # ROTAN- EN TEAKMEUBELEN

Gratis bestek en voorontwerp

Elewijtsesteenweg 114 1980 Eppegem- Zemst tel: 015 - 61.72.72

Brusselsesteenweg 301

1980 Eppegem - Zemst

Tel: 015/ 61.15.32 Fax: 015/ 61.79.59

Donderdag Gesloten

Café t Steen

Bij Chris en Alain

De beste pint van de streek!

Specialiteit: echte Trappist.

Alle dagen open vanaf 10 u - donderdag Gesloten

GROOT ZONNETERRAS-IJSCOUPES

(in juli en augustus)

Elke zondagavond : VOETBALUITSLAGEN.

Rubenslaan 2 - Elewijt

Schranshoeve

Stijn Streuvelsstraat 92 Eppegem 015-62.34.71

▶▶ Verder durven gaan.

Het leven is één lange vlucht. Wie z'n dromen wil realiseren, moet telkens verder durven gaan.

Gelukkig kunt u op elk moment vertrouwen op ING, een partner die u de weg wijst, advies geeft en aangepaste oplossingen aanreikt.

Voel u dus vrij om uw vleugels uit te slaan.

BANK en VERZEKERINGEN

ING

Tervuursesteenweg 740 Elewijt

't Zonneke

BLOEMEN - PLANTEN -
GESCHENKEN

Brusselsesteenweg 450 1980 Epegem

Tel: 015- 61.79.52 - fax: 015- 62.12.52

Open: di - vrij.: 9 h. - 19 h.
Zat: 9 h. - 18 h.
Zon: 9 h. - 13 h.

'S middags gesloten van 12,30 h. Tot 13.30 h.
Maandag gesloten.

REDANT *Banden* **Zemst NV**

Hoge Buizen 11 Zemst
- Epegem

24 uur pech service

overal in Europa

bel centraal nummer

Tel: 02/ 255.09.99 tussen 8 h. - 18 h.

Fax: 02/255.09.90

@-mail: info@redant-banden.be

Café

"Schoonzicht"

Bij J. VAN HUMBEECK

Recht over de kerk in Weerde.

Dinsdag gesloten.

Cultuur Centrum "D'oude School"
Voor verenigingen, bedrijven, privé-personen

*Polyvalente zaal
Podium + kleedkamers
Industriële keukens
Tapeinstallatie
Verzamelzaal
Verzamelde tuin
Regiekamer voorzien van klank- en lichtinstallatie*

*Info: Marc Mertens
Ketelveld 5 1982 Weerde
Tel / Fax : 015-61.59.44*